

Advies:

Exploitatieplan Zuidoost-Brabant 2022

Adviesdatum: 29-07-2021
Referentie: 21.08 Advies exploitatieplan
Aanvraagdatum: 23 juni 20201
Aanvrager: Hermes
Behandeld door: Wendy Waddilove (Procesmanager Zuidoost-Brabant)

Geachte heer Tilburgs,

Bij deze ontvangt u het advies van Reizigersoverleg Brabant op uw plannen voor de exploitatie in 2022 in Zuidoost Brabant. Dit naar aanleiding van uw adviesaanvraag d.d. 23 juni 2021.

Alles overwegende en gelet op de actuele situatie kan Reizigersoverleg Brabant zich vinden in het voorgestelde exploitatieplan, zij het onder bezwaar en onder voorwaarden. In dit advies motiveren wij ons akkoord, inclusief ons bezwaar en onze voorwaarden.

Motivatie

Al ruim anderhalf jaar is het Corona-virus in ons land. Dit heeft behoorlijke gevolgen gehad voor het Openbaar Vervoer (OV). Mede dankzij de beschikbaarheidsvergoeding (BVOV) vanuit het Rijk bleef de dienstregeling nog redelijk overeind, maar zonder instappers bleven de bussen leeg. Het OV was er alleen voor noodzakelijke reizen, en toen reizen wel mocht was er weinig om naar toe te reizen. Gelukkig tonen de grafieken met reizigersaantallen inmiddels een stijgende lijn. Maar uit een diep dal is het lang klimmen tot de top weer is bereikt. Deze klim duurt naar verwachting nog lange tijd. In dit transitieplan heeft Hermes laten zien welke impact de (nasleep van de) corona-pandemie ook het komende jaar nog heeft op de dienstregeling. Voor de reiziger zal dit op verschillende plaatsen zeker negatieve gevolgen hebben.

Vanuit reizigersperspectief kunnen we dan ook onmogelijk zonder bezwaar achter de plannen staan. Het blijft lastig te begrijpen om het (gevoelsmatig) druk te zien worden in de bus en tegelijkertijd te horen dat er gesneden wordt in de dienstregeling.

Reizigersoverleg Brabant is de afgelopen periode door provincie en vervoerders uitgebreid en transparant geïnformeerd over de ontwikkelingen en betrokken bij de uitdagingen waar men voor staat.

Hierdoor heeft Reizigersoverleg Brabant onder de huidige omstandigheden begrip voor de tijdelijke afschalingen, daar deze noodzakelijk zijn om de concessie weer in balans te brengen. Alleen zo ontstaat er een gezonde basis van waaruit weer opgebouwd kan worden. Wij onderschrijven het belang hiervan en en kunnen vanuit dat oogpunt dan ook akkoord gaan met de plannen.

Samengevat komen wij tot een akkoord onder bezwaar.

Draagvlak

Adviezen van Reizigersoverleg Brabant worden mede op basis van reacties uit de achterban (onze regionale werkgroepen) samengesteld. Hermes zal begrijpen dat de plannen hier niet met enthousiasme zijn ontvangen. Mede dankzij uw medewerking hebben wij hen op transparante wijze mee kunnen nemen in alle ontwikkelingen.

Hierdoor kwamen de plannen niet als grote verrassing. In hoofdlijn is er dan ook begrip voor de noodzakelijke afschalingen. Wel plaatsen wij de kanttekening dat dit draagvlak in de achterban niet geheel unaniem is. Onder meer het feit dat de afgesproken 10% in de uiteindelijke plannen 1 á 2% hoger ligt, vond men kwalijk.

Hieronder verwoorden we nog enkele van onze zorgen en vragen. Deze zijn zowel algemeen van aard als op regio-of lijnniveau. Zoals hierboven beschreven verbinden we ook enkele voorwaarden aan ons akkoord. Deze zijn in onderstaande hoofdstukken cursief opgenomen.

DRU's als maatstaf

Ons akkoord baseren wij op het feit dat het plan als doel heeft weer een gezonde uitgangspositie te verkrijgen. Belangrijke voorwaarde is dan ook dat de afschaling in dienstregelingsuren (DRU's) slechts tijdelijk en daarmee niet structureel is.

Met het toenemen van het aantal reizigers moet ook het aanbod van vervoer meegroeien, zo nodig al in 2022. Om de groei niet af te remmen moet het vervoersaanbod daarbij altijd hoger zijn dan de actuele vraag. Het in te zetten aantal Dru's dient daarbij als maatstaf, in combinatie met het aantal reizigers (ten opzichte van 2019).

Maak in een schema inzichtelijk hoeveel DRU's behoren bij welke reizigersaantallen/herstelpercentage. Een dergelijk schema kan in de Tactische Ontwikkel Teams (TOT's) worden vastgesteld. Deze leidraad wordt daarmee het positieve perspectief voor de opschaling.

Dit betekent wat ons betreft niet per se dat de afgeschaalde DRU's terugkomen waar ze verdwenen zijn. Waar en wanneer DRU's opnieuw ingezet worden is afhankelijk van op welke plekken en tijden het vervoer zich herstelt.

In het TOT actuele reizigersaantallen op lijnniveau bespreekbaar maken. Op basis hiervan kunnen wijzigingen in de dienstregeling goed worden afgewogen

Dienstregeling en reisinformatie

Zoals gebruikelijk is Reizigersoverleg Brabant betrokken bij alle dienstregelingswijzigingen. Deze zullen vaker dan gebruikelijk aan de orde komen in de TOT's.

Over kleine/ad-hoc opschalingen worden wij graag vooraf geïnformeerd. Tussentijdse grotere of structurele opschalingen vereisen een (verkorte) adviesprocedure. Deze procesgang wordt in het najaar in het TOT nader afgestemd.

Reizigersoverleg Brabant staat daarbij open voor experimenten met flexibele/modulaire dienstregelingen, die meer maatwerk mogelijk maken in frequenties (bijvoorbeeld hogere frequenties op een specifieke dag en/of binnen een bepaald tijdvak).

Hieraan gekoppeld is de noodzaak van goede en actuele reisinformatie. Ook hierbij staan we open voor experimenten met nieuwe/andere vormen van reisinformatie.

In alle gevallen geldt te allen tijde dat de actuele reisinformatie in de digitale bronnen (online reisplanners én -lijnfolders) verwerkt moet zijn. Vertraging in het bijwerken van offline-informatie (zoals haltestaten) mag geen remmende werking hebben op het doorvoeren van opschalingen. Gezien het bovenstaande maken we hierbij van de gelegenheid gebruik te wijzen op het belang van betrouwbare informatie op de DRIS-panelen. De storingen van de afgelopen periode geven ons weinig vertrouwen voor de nabije toekomst. Reizigersoverleg Brabant gaat hierover graag met en de provincie in gesprek.

Aantrekkelijke verbindingen

Noodgedwongen wordt een aantal frequenties verlaagd. De aantrekkelijkheid van een verbinding wordt minder wanneer de frequentie lager en op bepaalde momenten té laag is. Dit kan ook negatieve gevolgen hebben voor de gewoonlijk drukker bezette momenten. (Wanneer de terugweg moeilijker wordt, neemt men ook voor de heenweg al niet meer de bus). Uit eerste cijfers blijkt bovendien dat in verhouding meer groei buiten de spits plaatsvindt. Deze spreiding moet zo veel mogelijk gefaciliteerd/gestimuleerd worden. In het bijzonder de lijnen monitoren waar de frequentie drastisch verlaagd wordt.

Lijnen met frequenties van 1x/2u zo snel mogelijk opschalen naar ten minste eenmaal per uur. (denk hierbij aan lijn 23)

Buscapaciteit.

De buscapaciteit is van belang bij de afweging of opschalen noodzakelijk is.

Om de bus aantrekkelijk te maken/houden moet rekening gehouden worden met het gevoel van (sociale) veiligheid. Wij vragen om in beginsel te rekenen met een maximale buscapaciteit van ca. 75% (alle zitplaatsen bezet). Dit doet recht aan het gevoel van (sociale) veiligheid van reizigers dat nog terug moet groeien. Anderzijds biedt dit ruimte voor reizigersgroei (zie DRU's als maatstaf).

Pas wanneer uit monitoring blijkt dat reizigers grotere drukte weer enigszins (sociaal) veilig achten kan dit uitgangspunt worden losgelaten.

Brabantbrede monitoring

In voorgaande paragrafen is een goede monitoring een belangrijk onderwerp.

Monitoring zou zichtbaar moeten zijn per lijn in plaats van een gemiddeld cijfer. Zo is het ook makkelijk te zien welke lijn goed loopt en waar er eventueel opgeschaald moet worden. Het is anders heel moeilijk bijsturen. Het zou zo maar kunnen dat de reizigersaantallen in juni en juli al flink stijgen omdat er door de versoepelingen dit jaar waarschijnlijk weer niet of nauwelijks een zomerdip te zien zal zijn, die er in 2019 nog wel was (denk hierbij bijvoorbeeld aan lijn 5).

Reizigersoverleg Brabant ziet dan ook graag dat Hermes dit voor de start van de nieuwe dienstregeling gerealiseerd heeft zodat er in 2022 goed gemonitord kan worden.

Wij hebben begrip voor de verschillen in bedrijfsvoering tussen de Brabantse vervoerders. Door verschillen in monitoring en (wijze van) rapportage) is het lastig om goed te kunnen monitoren en vergelijken wat er Brabantbreed gebeurt.

Graag zien wij op hoofdonderdelen voor de beide vervoerders gelijklopende monitoring en (wijze van) rapportage.

Dit geldt onder meer voor de periodes, het aantal instappers (inclusief én exclusief SOV), bezettingscapaciteit van de bussen, doelgroep en kaartsoorten.

Communicatie

Reizigersoverleg Brabant is de afgelopen periode voortdurend op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en uitdagingen als gevolg van de corona-pandemie. Deze betrokkenheid heeft bij onze achterban voor begrip gezorgd en wordt zeer gewaardeerd. Deze mate van betrokkenheid zetten wij ook de komende periode graag voort.

Het is niet mogelijk alle reiziger op eenzelfde manier mee te nemen. De tegenstrijdigheid tussen de versoepelingen enerzijds en de afschalingen anderzijds zorgen voor veel onbegrip bij reizigers, de publieke én politieke opinie. Dit vraagt om uitleg.

*Reizigersoverleg Brabant vraagt met nadruk aandacht voor een goede, gezamenlijke communicatie rondom de afschalingen én de ambities.
Met gezamenlijk bedoelen we de provincie, de vervoerders en Reizigersoverleg Brabant.*

Alternatieven

In de plannen wordt gesproken over de beschikbare reisalternatieven. De beschikbaarheid van een bruikbaar alternatief is ons inziens essentieel. Zelfs als het alternatief wat beperktere reismogelijkheden heeft of een overstap noodzakelijk is. In beperkt mate is ook een iets langere reisduur of iets hogere kosten nog acceptabel.

Belangrijkste is echter dat de beschikbaarheid van het alternatief ook bij de reiziger bekend is. Ook dit betreft communicatie en is een gezamenlijke opgave, onafhankelijk van de vervoerder.

Regionaal/Lijnniveau

Reizigersoverleg Brabant heeft nog aantal ideeën/ aandachtspunten die zij graag met Hermes wil delen:

- De vertrektijden van lijn 17 in de avond en op zondag, 10 minuten naar voren halen zodat met lijn 11 op het gezamenlijke traject tot het Floraplein een 30/30 patroon ontstaat in plaats van het huidige 20/40-patroon. (Dit is al eerder toegezegd om dit in de dienstregeling van 2022 te verwerken).
- Nieuwjaarsdag 2023 ontbreekt in het exploitatie- transitieplan. Als de dienstregeling 2022 weer in december eindigt, kan de kerstvakantie in het plan weggehaald worden.

Graag ontvangt Reizigersoverleg Brabant uw inhoudelijke reactie op dit advies.

Dit advies wordt in de week van 21 september gepubliceerd op onze website

www.reizigersoverlegbrabant.nl. Wanneer u hier bezwaar tegen heeft, kunt u contact opnemen met de betreffende procesmanager en kan in overleg het advies later gepubliceerd worden.

Met vriendelijke groet,

Jan Hendriks

Voorzitter Reizigersoverleg Brabant